

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (مقدمه واجب)

شرط شرعی (نظرات)

جلسه ۲۰۶

استاد نجار زاده

اشکال محقق اصفهانی (اصل نظر در درس قبل بیان شد)

اشکال اول:

قیدی که گفته شد در مأموریه داخل است، از دو حال خارج نیست:

الف: در اصل غرض از مأموریه دخیل است:

در این صورت، قید حتما مأمور به امر نفسی است، زیرا امر دعوت می‌کند به مقصود خود، و مقصود، همان غرضی است که هدف از امر است و گستره هدف شامل این قید نیز می‌شود؛ پس در واقع، قید، جزئی از مأمور به است؛ در این صورت، واقعا این مقدمه، مقدمه داخلی است نه این که مقدمه خارجی باشد و از آن به مقدمه داخلی به معنی اعم تعبیر شود؛ بلکه دقیقا مقدمه داخلی بوده و جزء واجب است نه شرط آن.

ب: در فعلیت غرض از آن مدخلیت دارد.

البته این نحو از دخالت شأن شرط می‌باشد؛ اعم از آنکه شرط را شرعی دانسته یا عقلی بدانیم و مثل چنین امری را نباید در حیث امر نفسی داخل بنمائیم؛ زیرا همان طوری که گفتیم، غرض مولی وی را بر آن می‌دارد چیزی را اراده کند که به غرضش وافی باشد و اما شیئی که در تأثیر سبب دخیل بوده؛ یعنی موجب فعلیت غرض گردد، غرض، آن را در عرض مسبب قرار نمی‌دهد؛ بلکه آنچه داعی بر ایجاد شرط تأثیر می‌باشد غرضی است که به تبعیت غرض اصلی تحقق داشته و به آن منتهی می‌گردد.

و در این معنا هیچ فرقی بین شرط شرعی و غیرش وجود ندارد و تنها فرقی که این دو با هم دارند این

است که: شرط شرعی چون دخالتش در فعلیت غرض صرفا از ناحیه شارع احراز می‌گردد، همچون طهارت و استقبال نسبت به نماز، لاجرم شارع مقدس می‌باید بر اعتبارش مکلف را ملتفت سازد و آن به این است که به شرط مزبور امر کند یا بواسطه همان امری که به مأموریه تعلق گرفته یعنی شرط را قید آن

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

قرار داده مثلاً بفرماید: صلّ عن طهارة (نماز با طهارت بخوان)؛ یا امر مستقّلی به آن متوجّه سازد؛ مثل اینکه بگوید: تطهّر للصلوة (برای نماز طهارت تحصیل نما).

به هر صورت اراده‌ای که به شرط تعلّق گرفته در عرض اراده‌ای که به مشروط و مسبّب متعلّق است قرار

ندارد تا بتوان شرط را همچون مشروط مأمور به به امر نفسی بدانیم؛ بلکه اراده راجع به شرط تبعی است امام Sadiq .tv قهراً امر متعلّق به آن نیز تبعی و غیره می‌باشد.

اشکال:

بنابراین تقریر، وقتی مکلف مسبّب و مشروطی را که واجب است اتیان نمود؛ بدون آنکه شرط را بیاورد می‌باید امر متعلّق به مسبّب ساقط گردد.

جواب:

از لوازم اشتراط آن است که امر متعلّق به مسبّب به مجرد اتیان آن بدون شرط، ساقط نمی‌شود زیرا در

Imam Sadiq .tv

Imam Sadiq .tv غیر این صورت، اشتراط لغو و عبث می‌باشد.

Imam Sadiq .tv

Imam Sadiq .tv

Imam Sadiq .tv